

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

475. PLENARNO ZASEDANJE 26. IN 27. OKTOBRA 2011

**Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o socialnem podjetništvu in socialnih podjetjih
(raziskovalno mnenje)**

(2012/C 24/01)

Poročevalka: **Ariane RODERT**

Podpredsednik Evropske komisije Maroš ŠEFČOVIČ je Evropski ekonomsko-socialni odbor z dopisom z dne 6. junija 2011 zaprosil, da v skladu s členom 262 Pogodbe o delovanju Evropske unije pripravi raziskovalno mnenje o naslednji temi:

Socialno podjetništvo in socialna podjetja.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 3. oktobra 2011.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 475. plenarnem zasedanju 26. in 27. oktobra 2011 (seja z dne 26. oktobra) s 106 glasovi za in 1 vzdržanim glasom.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO meni, da je treba pri preučevanju pobud za spodbujanje socialnega podjetništva to vrsto podjetništva obravnavati z vidika širšega pojmovanja socialnega podjetja, saj so ukrepi potrebni na vseh stopnjah njegovega življenjskega cikla.

1.2 Socialna podjetja so ključna sestavina evropskega socialnega modela. Tesno so povezana s strategijo Evropa 2020 in znatno prispevajo k družbi. S podpiranjem in spodbujanjem socialnih podjetij lahko kar najbolj izkoristimo njihov potencial za rast in sposobnost ustvarjanja družbene vrednosti. EESO podpira politični okvir in akcijski načrt, ki ju je oblikovala Komisija za spodbujanje socialnih podjetij v Evropi, in poudarja, da ju je treba dosledno izvajati tako na ravni EU kot na ravni držav članic.

1.3 Glede na to, da se nacionalne opredelitve socialnih podjetij med seboj razlikujejo, bi jih bilo treba opisati na

podlagi skupnih značilnosti, kot so socialni cilji, ponovne naložbe dobičkov, številne pravne oblike in udeležba zainteresiranih strani.

1.4 Države članice in institucije EU morajo zagotoviti, da so socialna podjetja vključena in upoštevana v javnih pobudah in programih podjetniške politike pod enakovrednimi pogoji kot druge vrste podjetij. Čezmejne pobude za socialna podjetja se najbolje spodbujajo z zagotavljanjem sredstev EU za evropska zbirališča, kjer se lahko izmenjujejo zamisli in modeli.

1.5 Boljši dostop do kapitala in prilagojeni finančni instrumenti so prednostne naloge za socialna podjetja. Komisija bi morala zbrati in izmenjati obstoječe dobre prakse in pobude na področju inovativnosti v državah članicah, kot so hibridni kapital in oblike vzajemnega učinkovanja med javnim in zasebnim kapitalom, ter zagotoviti, da veljavni regulativni okvir EU ne ovira razvoja novih instrumentov.

1.6 Ključnega pomena je, da se v naslednje programsko obdobje strukturnih skladov izrecno vključijo programi za zagon in razvoj socialnih podjetij. Komisija bi morala zagotoviti smernice glede združevanja in izkoriščanja finančnih instrumentov iz različnih virov.

1.7 Komisija bi morala izvesti vseevropsko primerjavo pristopov k javnemu financiranju, ki so še posebej primerni za socialna podjetja. Poleg tega bi morala spodbujati in oceniti razširjenost ponudb, pri katerih so upoštevani socialni vidiki, in se spopasti z vprašanjem pretirano natančnega izvrševanja predpisov (*gold-plating*) na področju javnega naročanja. Komisija bi morala pri pregledu pravil o državni pomoči preučiti možnost popolnega izvzetja socialnih storitev splošnega pomena ali omogočiti oprostitev priglasitve za vse javne storitve malega obsega in nekatere socialne storitve, da bi spodbudila zagon več novih socialnih podjetij.

1.8 Zaradi njihovih raznolikih pravnih oblik in posebnih socialnih nalog jim nekatere države članice vendarle priznavajo davčne ugodnosti. Te bi bilo treba oceniti in izmenjati, da bi spodbudili oblikovanje ustreznih pravil.

1.9 Komisija in države članice bi morale spodbujati oblikovanje posebnih programov podpore za razvoj socialnih podjetij in naslednjo generacijo socialnih podjetnikov.

1.10 Komisija bi morala skupaj s socialnimi podjetji prevzeti pobudo za preučitev možnosti uvedbe skupnega evropskega sistema za merjenje socialnih rezultatov in spodbujati uporabo obstoječih sistemov. Poleg tega bi bilo treba natančneje preučiti pobude za vzpostavitev preglednejšega sistema poročanja, s katerim bi povečali zaupanje vlagateljev. EESO poziva Komisijo, naj začne študijo obstoječih socialnih oznak s ciljem uvedbe skupnega evropskega sistema ali kodeksa ravnanja.

1.11 Socialna podjetja je treba vključiti v programe na področju raziskav, inovacij in razvoja. Poleg tega bi bilo treba sprejeti pobude za zbiranje in izmenjavo statističnih podatkov o socialnih podjetjih v Evropi. To nalogo bi lahko zaupali observatoriju za socialna podjetja na ravni EU.

1.12 Kot vsi drugi delodajalci morajo tudi socialna podjetja izpolnjevati zahteve glede dostojnih delovnih pogojev in spoštovati vse veljavne kolektivne pogodbe, pri čemer morajo poskrbeti, da se te pravilno uporabljajo.

1.13 Posebno pozornost je treba nameniti novim državam članicam, v katerih bi morali zagotoviti ustanavljanje socialnih podjetij z odpiranjem javnih storitev, sprejetjem politik za socialno vključenost in spodbujanjem oblik socialnih podjetij, kot je socialno gospodarstvo.

2. Uvod

2.1 V sporočilu Komisije *K aktu za enotni trg* z dne 27. oktobra 2010 ⁽¹⁾ so predlagani ukrepi za uresničitev „visokokonkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva“. Eden od predlaganih ukrepov je bil „pobuda za socialno podjetništvo“. Ta predlog je bil kot ključni ukrep ohranjen tudi v končni različici sporočila o *Aktu za enotni trg* iz aprila 2011 ⁽²⁾ in izpostavljen kot prednostna naloga v mnenju EESO INT/548 ⁽³⁾, ki je bilo pripravljeno kot odziv na posvetovanje o *Aktu za enotni trg*.

2.2 Evropa se sooča z izzivi, za katere je treba poiskati rešitve, ki združujejo ekonomsko in socialno blaginjo. S spodbujanjem socialnega podjetništva in socialnih podjetij, zlasti v trenutnih težkih ekonomskih razmerah, bi hkrati izkoristili njihov potencial za rast kot tudi njihovo socialno dodano vrednost. Za uresničitev tega potenciala je treba razviti in izvajati celovit politični okvir, ki vključuje široko paleto zainteresiranih strani iz vseh sektorjev družbe (civilne družbe, zasebnega in javnega sektorja) na vseh ravneh (lokalni, regionalni, nacionalni in evropski).

2.3 Socialno podjetništvo in socialna podjetja zajemajo celo vrsto konceptov, ki vključujejo različne akterje in pojme na ravni držav članic. Naslov tega mnenja je „Socialno podjetništvo in socialna podjetja“. EESO namreč meni, da bi bilo treba v celotnem besedilu uporabljati širši izraz „socialna podjetja“ (ki vključuje socialno podjetništvo), saj so ukrepi potrebni na vseh stopnjah življenjskega cikla socialnega podjetja.

2.4 Namen tega raziskovalnega mnenja je opredeliti prednostna področja z namenom vzpostavitve spodbudnega okolja za socialna podjetja v Evropi. EESO se je v zadnjih letih te teme dotaknil v več mnenjih ⁽⁴⁾ in je zadovoljen, da je Komisija znova začela posvečati pozornost socialnim podjetjem. Treba je priznati tudi pomembno delo, ki so ga na tem področju v zadnjih letih opravile različne zainteresirane strani in ki je v določeni meri upoštevano v tem mnenju ⁽⁵⁾.

3. Ugotovitve EESO

3.1 Opredelitev socialnega podjetja

3.1.1 Raznolike jezikovne in kulturne tradicije so privedle do različnih pomenov pojma socialnega podjetja.

⁽¹⁾ COM(2010) 608 konč.

⁽²⁾ COM(2011) 206 konč.

⁽³⁾ UL C 132, 3.5.2011, str. 47.

⁽⁴⁾ UL C 95, 30.3.1998, str. 99; UL C 117, 26.4.2000, str. 52; UL C 112, 30.4.2004, str. 105; UL C 234, 22.9.2005, str. 1; UL C 120, 20.5.2005, str. 10; UL C 318, 23.12.2009, str. 22; UL C 44, 16.2.2008, str. 84.

⁽⁵⁾ Evropska raziskovalna mreža EMES (www.emes.net), Ciriec International (Mednarodni raziskovalni in informacijski center za podjetja javnega sektorja) (www.ciriec.ulg.ac.be), Cecop (Evropska konfederacija delavskih zadrug) (www.cecop.coop).

3.1.2 EESO se zaveda, da je za usmerjena prizadevanja na tem področju potrebna jasna opredelitev, vendar namesto opredelitive predlaga opis, ki temelji na skupnih značilnostih, kot npr.:

- podjetje si prizadeva **predvsem za socialne cilje**, in ne za doseganje finančnega dobička, ter prinaša družbene koristi in prid širši javnosti ali njenim posameznikom;
- podjetje je pretežno nepridobitno, svoje **presežke pa v glavnem ponovno naloži**, namesto da jih razdeli med zasebne delničarje ali lastnike;
- podjetje je lahko organizirano **v različnih pravnih oblikah in modelih**, kot so zadruga, vzajemne družbe, prostovoljna društva, fundacije, pridobitna ali nepridobitna podjetja; pogosto lahko združuje različne pravne oblike, včasih pa lahko v skladu s potrebami obliko tudi spremeni;
- podjetje je gospodarski subjekt, ki **proizvaja blago in storitve** (pogosto splošnega pomena), pomemben element je pogosto socialna inovativnost;
- deluje kot **neodvisen subjekt**, pomembni vidiki so **sodelovanje in soodločanje** (zaposlenih, uporabnikov, članov), **upravljanje in demokracija** (bodisi predstavniška bodisi odprta);
- pogosto izvira iz **organizacije civilne družbe** ali je z njo povezano.

3.1.3 Socialna podjetja **pomembno prispevajo k družbi** in so ključna značilnost **evropskega socialnega modela**. Prispevajo k ciljem strategije Evropa 2020, saj ustvarjajo nova delovna mesta, razvijajo inovativne rešitve za zadovoljevanje javnih potreb ter krepijo socialno kohezijo, vključenost in aktivno državljanstvo. Posebno vlogo imajo tudi pri spodbujanju večje udeležbe žensk, starejših, mladih, manjšin in priseljencev. Prav tako je treba poudariti, da so socialna podjetja velikokrat MSP, pogosto so s področja socialnega gospodarstva, številna pa so dejavna pri vključevanju na trg dela.

3.1.4 Komisija mora pri trenutnem **delu v zvezi s pravnimi strukturami** za socialno gospodarstvo upoštevati te značilnosti ter tako poskrbeti, da bodo vključene vse oblike socialnih podjetij. Razmisliti bi morala tudi o pripravi **študije o novih**

pravnih oblikah in zakonodajnih pobudah za socialna podjetja, ki se pojavljajo v nekaterih državah članicah ⁽⁶⁾, ter oceniti njihovo uporabnost.

3.2 Vključevanje socialnih podjetij v javno podjetniško politiko

3.2.1 Javne politike za razvoj in rast podjetij so povezane z več političnimi področji, kot so konkurenca, notranji trg, finance in inovacije. Javne politične pobude, namenjene lažjemu zagonu in delovanju podjetij, morajo upoštevati in vključiti **socialna podjetja pod enakovrednimi pogoji kot druge oblike podjetij**, in sicer tako na ravni držav članic kot tudi na ravni EU, hkrati pa morajo priznati njihove specifične lastnosti.

3.2.2 Socialna podjetja so pogosto vpeta v lokalno okolje in širitev ni vedno v njihovem očitnem interesu ali njihova prednostna naloga. Namesto konkuriranja ali širitve dajejo pogosto prednost drugim pristopom za spodbujanje rasti. Pri preučevanju **čezmejnih pobud za socialna podjetja** je treba to upoštevati. EU in države članice bi morale financirati in podpreti ustanavljanje forumov, izmenjavo pripravnikov, „tabore o socialni inovativnosti“ in socialni franšizing, kar bi morda bolje prispevalo k spodbujanju novih zamisli in čezmejnega sodelovanja.

3.3 Spodbujanje socialnih naložb

3.3.1 Prednostna naloga za socialna podjetja je boljši dostop do kapitala, potrebnega za zagon in rast. Dandanes primanjkuje finančnih instrumentov, zasnovanih posebej za socialna podjetja, čeprav finančne ustanove kot tudi socialna podjetja kažejo precejšnje zanimanje za sodelovanje. Na lokalni in nacionalni ravni se sedaj pojavlja več inovativnih finančnih instrumentov. Komisija bi morala začeti **zbirati in izmenjevati dobre prakse, ki pospešujejo te inovativne pobude**, ter obstoječe strokovno znanje v državah članicah, da bi **spodbudila socialne naložbe** za socialna podjetja v Evropi. Pri tem bi morala Komisija upoštevati naslednje vidike.

3.3.1.1 Socialna podjetja zaradi svojih specifičnih lastnosti in raznolikih pravnih oblik potrebujejo drugačne finančne instrumente kot druge oblike podjetij. Socialnim podjetjem v njihovem celotnem življenjskem ciklu bolj ustreza posebej prilagojena oblika **hibridnega kapitala** ⁽⁷⁾, ki vsebuje elemente subvencij, lastniškega kapitala in dolžniškega kapitala. Hibridni kapital združuje subvencije (javna nepovratna sredstva, dobrodelna sredstva, donacije) z lastniškim kapitalom ter instrumenti dolžniškega kapitala/delitve tveganja. Finančni instrumenti hibridnega kapitala vključujejo povračljive subvencije, nevračljiva posojila, zamenljive subvencije in dogovore o delitvi dobička. Pri hibridnem kapitalu gre pogosto za tesno vzajemno učinkovanje med javnim in zasebnim kapitalom.

⁽⁶⁾ Podjetja v interesu skupnosti (Community Interest Company – CIC), uvedena v Združenem kraljestvu leta 2005, italijanska zakona 118/2006 in 155/2006, finski zakon št. 1351/2003, slovenski Zakon o socialnem podjetništvu iz leta 2011.

⁽⁷⁾ <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>.

3.3.1.2 Preučiti bi bilo treba tudi pojav **posrednikov**, usmerjenih posebej k socialnim podjetjem. Ti imajo ključno vlogo pri približevanju socialnih podjetij vlagateljem, saj razpolgajo z informacijami o kapitalu, zagotavljajo kapital ter nudijo svetovanje in podporo. V zvezi s tem obstaja več zanimivih primerov, ki jih je vredno podrobneje preučiti ⁽⁸⁾.

3.3.1.3 Komisija bi morala pozornost nameniti tudi pojavu različnih vrst **javnih socialnih naložb** ⁽⁹⁾ in drugim pobudam v finančnem sektorju (zadružne banke ⁽¹⁰⁾, socialne banke ⁽¹¹⁾, komercialne banke s socialnimi programi ⁽¹²⁾ ali inovativnim instrumentom, kot so obveznice z družbenim učinkom (*social impact bonds* ⁽¹³⁾). Te pobude je treba podpreti zlasti glede na dejstvo, da je v tem času javnih sredstev vse manj.

3.3.2 Komisija mora nujno zagotoviti, da **regulativni okvir EU** (npr. pravila o državni pomoči) ne ovira razvoja teh novih finančnih instrumentov, temveč ga spodbuja.

3.3.3 Naslednje programsko obdobje **strukturnih skladov** mora izrecno vključevati programe za zagon in razvoj socialnih podjetij. Ti programi morajo biti na voljo dlje časa, s čimer bi poskrbeli za trajno podporo teh podjetij v občutljivi začetni fazi. Če naj bi s strukturnimi skladi podprli socialna podjetja, bi morala Komisija **zagotoviti smernice dobre prakse** glede združevanja in izkoriščanja finančnih instrumentov iz različnih virov.

3.4 Posodobitev javnega financiranja

3.4.1 Socialna podjetja pogosto proizvajajo blago in opravljajo storitve, ki so splošnega pomena in ki se predvsem financirajo z javnimi sredstvi. Pri uporabi veljavnih pravnih okvirov se pogosto daje prednost velikim dobro kapitaliziranim akterjem. Razviti bi bilo treba nove pravne instrumente in/ali posodobiti že obstoječe, da bi bili bolj primerni za socialna podjetja. Komisija bi morala izvesti **vseevropsko primerjavo pristopov k javnemu financiranju**, ki so posebej prilagojeni socialnemu podjetništvu.

3.4.2 Kot je EESO izpostavil v mnenju INT/570 ⁽¹⁴⁾, se mora pri javnem naročanju povečati delež udeležbe MSP, vključno s socialnimi podjetji. Bistveno je, da se vsem akterjem omogoči **enakopraven dostop do javnih naročil**. Javno naročanje bi

bilo treba olajšati s **poenostavitvijo upravnih postopkov**. Pri tem ima Komisija ključno vlogo, saj zbira in izmenjuje učinkovite in preproste modele javnega naročanja za socialna podjetja.

3.4.3 EESO je v mnenju o javnih naročilih opozoril tudi na **pomen inovativnih, okoljskih in socialnih vidikov naročanja**. Priročnik Komisije *Kupujte socialno* ⁽¹⁵⁾, v katerem je navedeno, kako bi lahko pri naročanju upoštevali socialne in okoljske vidike, je osrednjega pomena in si zasluži večjo prepoznavnost. Komisija bi morala tudi sprejeti ukrepe za spodbujanje in oceno razširjenosti ponudb, pri katerih so upoštevani socialni vidiki.

3.4.4 Komisija se mora spopasti z vprašanjem **pretirano natančnega izvrševanja predpisov** (*gold-plating*) na področju javnega naročanja v nekaterih državah članicah in v ta namen povečati ozaveščenost o alternativnih možnostih ter ustrežnejših in inovativnih instrumentih javnega financiranja.

3.4.5 Socialna podjetja pogosto ovirajo pravila o državni pomoči. EESO je v mnenju TEN/455 ⁽¹⁶⁾ podprl bolj raznolik in sorazmeren pristop ter se strinjal s potrebo po upoštevanju ne le ekonomskih, temveč tudi socialnih, teritorialnih in okoljskih vidikov, ter po merjenju učinkovitosti glede na kakovost, rezultate in trajnost. V prizadevanjih za **enostavnejša in jasnejša** pravila o državni pomoči je treba torej upoštevati, kako bi morebitne spremembe teh pravil vplivale na socialna podjetja. Pomembno je tudi **izpostaviti izjeme** od veljavnih pravil ⁽¹⁷⁾.

3.4.6 Komisija bi morala pri pregledu pravil o državni pomoči preučiti možnost **izvzetta vseh socialnih storitev splošnega pomena** ali – kot je v svojem mnenju predlagal EESO – omogočiti **oprostitev priglasitve** za vse javne storitve malega obsega in nekatere socialne storitve. Negotovost in dodatna upravna obremenitev zaradi spoštovanja pravil o državni pomoči lahko zasebne vlagatelje in uradnike za javna naročila odvrneta od sodelovanja s socialnimi podjetji. Tovrstne oprostitve lahko spodbudijo več inovacij in novoustanovljenih podjetij. Vendar bi morala ta pobuda vseeno predvideti mehanizem za preprečevanje korupcije.

3.4.7 Socialna podjetja imajo različne pravne oblike in zato zanje pogosto veljajo različna **davčna pravila in pogoji**. Zaradi njihovih socialnih ciljev in manjše ali omejene razdelitve dobička nekatere države članice socialnim podjetjem priznavajo davčne oprostitve in druge davčne olajšave. Te prakse je treba oceniti in izmenjati, da bi spodbudili oblikovanje pravil, ki ustrezajo socialnim podjetjem ne glede na njihovo pravno obliko.

⁽⁸⁾ www.unltd.org.uk; www.commoncapital.org.uk; www.cafonline.org.

⁽⁹⁾ Glavni akterji, ki ponujajo socialne naložbe, so skladi tveganega kapitala človekoljubnih ustanov, skladi za socialne naložbe, finančne svetovalnice in socialne borze. Za podrobne informacije glej poročilo *Investor Perspectives on Social Enterprise Financing*: http://217.154.230.218/NR/rdonlyres/1FC8B9A1-6DE2-495F-9284-C3CC1CFB706D/0/BC_RS_InvestorPerspectivesonSocialInvestment_forweb.pdf.

Primer socialne naložbe je organizacija *Big Society Capital* iz Združenega kraljestva, glej: <http://www.cabinetoffice.gov.uk/content/big-society-capital>.

⁽¹⁰⁾ www.eurocoopbanks.coop.

⁽¹¹⁾ www.triodos.be.

⁽¹²⁾ Pobuda bančne skupine Intesa Sanpaolo za socialna podjetja; Banca Prossima; www.bancaprossima.com.

⁽¹³⁾ www.socialfinance.org.uk/sib.

⁽¹⁴⁾ UL C 318, 29.10.2011, str. 113.

⁽¹⁵⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=331&langId=en&pubId=606&type=2&furtherPubs=yes>.

⁽¹⁶⁾ UL C 248, 25.8.2011, str. 26.

⁽¹⁷⁾ Kot npr. podpora usposabljanju zaposlenih, pomoč za zaposlovanje, pomoč invalidom, pa tudi manjše oblike pomoči.

3.5 Oblikovanje razvojnih programov za socialna podjetja

3.5.1 Socialna podjetja potrebujejo **dostop do posebej zasnovanih programov podpore** za razvoj. Pobude za „središča“, ki zagotavljajo podporo poslovanju, delovna mesta in usmerjanje, so se izkazale za učinkovite v fazi zagona podjetij, kakor tudi programi usposabljanja, ki jih organizirajo mreže socialnih podjetij. Poseben poudarek je treba nameniti programom za povečanje pripravljenosti za naložbe. Razvoj in izmenjavo teh vrst podpornih programov bi bilo treba spodbujati.

3.5.2 Prizadevati si je treba za podporo **naslednje generacije socialnih podjetnikov**. Socialno podjetništvo bi bilo treba spodbujati v okviru formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja. Države članice bi morale sodelovati pri posebnem usposabljanju za socialna podjetja ⁽¹⁸⁾.

3.5.3 Komisija in države članice bi morale **podpreti že uveljavljene akterje in mreže socialnih podjetij ter z njimi sodelovati**. Socialna podjetja pogosto izvirajo iz prostovoljnega sektorja ali socialnega gospodarstva. Preko teh dejavnosti je mogoče torej najbolje vzpostaviti stik s socialnimi podjetniki in podjetji.

3.6 Ozaveščanje o socialnih podjetjih in krepitev zaupanja vanje

3.6.1 Socialna podjetja morajo biti vidnejša in priznana kot pomemben del družbe. Komisija bi morala razmisliti o uvedbi „znaka“ **socialnega podjetja**, ki bi povečal ozaveščenost in prepoznavnost ter okrepil zaupanje in povpraševanje. Za začetek bi morala Komisija dati pobudo in skupaj s socialnimi podjetji izvesti študijo, v kateri bi preučila obstoječe znake in druge sisteme certificiranja, ki so že vzpostavljeni v številnih državah članicah ⁽¹⁹⁾.

3.6.2 Pri raziskavah in oblikovanju politik se podjetja pogosto enačijo z dobičkonosnimi zasebnimi podjetji. Zato bi si bilo treba prizadevati, da se socialna podjetja stalno vključujejo v **programe na področju raziskav, inovacij in razvoja**.

3.6.3 Na ravni držav članic in EU ni **konsolidiranih statističnih podatkov o socialnih podjetjih**. V vseh državah članicah bi bilo treba spodbujati uporabo satelitskih računov ⁽²⁰⁾. Poleg tega bi lahko z ustanovitvijo „observatorija“ za socialna podjetja na ravni EU z dejavno udeležbo EESO in sorodnih nacionalnih organov ter v tesnem sodelovanju z državami članicami prispevali k sistematičnemu zbiranju, primerjavi in razširjanju znanja.

3.6.4 Koristi socialnih podjetij morajo postati vidnejše z **merjenjem vrednosti, ki niso zgolj ekonomske**. Na voljo je več instrumentov za merjenje socialnih rezultatov ⁽²¹⁾ in metod za družbeno računovodstvo. Na žalost pa je njihova uporaba za

manjše akterje pogosto preveč zapletena. EU bi morala skupaj s socialnimi podjetji, raziskovalci in ponudniki kapitala spodbujati uporabo teh uveljavljenih sistemov, poleg tega pa sprejeti ukrepe za razvoj enostavnejšega skupnega evropskega sistema ali kodeksa na podlagi teh sistemov.

3.6.5 **Večje zaupanje** v socialna podjetja je povezano z odgovornostjo in preglednostjo. Socialna podjetja so pogosto odvisna od javnega financiranja, zasebnih donacij in članarin. Uporabo teh sredstev je treba prikazati bolj pregledno prek **odprtega sistema poročanja**, ki bi lahko bil standardni sistem EU, s čimer bi povečali zaupanje vlagateljev. Z večjo preglednostjo in odprtim poročanjem bi tudi preprečili nevarnost, da bi socialna podjetja hitro postala bolj naravnana k dobičku s pretiranimi plačami vodstvenih delavcev in članov uprav.

3.6.6 Za vzpostavitev čim bolj ugodnih pogojev za socialna podjetja sta potrebna **vodstvo in stalni dialog** med vsemi sektorji družbe. To pa zahteva sodelovanje med vsemi institucijami EU, državami članicami in družbo kot celoto, ki poteka pod vodstvom Komisije in je zlasti osredotočeno na regionalne organe, ki so pogosto ključne zainteresirane strani. EESO in tudi Odbor regij lahko imata glede na svojo sestavo, strokovno znanje in tesne vezi z državami članicami ključno vlogo v naslednji fazi teh prizadevanj.

3.7 Druge ugotovitve

3.7.1 Socialna podjetja pogosto vključujejo **prostovoljce**. Njihova vloga mora biti jasno opredeljena. V sklepu Sveta z dne 27. novembra 2009 ⁽²²⁾ je poudarjeno, da prostovoljne dejavnosti „oseba opravlja po svoji svobodni volji in izbiri in na podlagi lastne motiviranosti“. Prostovoljne dejavnosti ne nadomeščajo poklicnih, plačanih zaposlitvenih priložnosti, temveč dodajajo vrednost družbi.

3.7.2 Kot vsi drugi delodajalci morajo tudi socialna podjetja izpolnjevati zahteve glede **dostojnih delovnih pogojev** in spoštovati vse veljavne kolektivne pogodbe. Pri izvajanju določb evropske zakonodaje ter nacionalnih zakonov in/ali kolektivnih pogodb na področju obveščanja, posvetovanja in udeležbe zaposlenih morajo socialna podjetja opredeliti najustreznejši in najprimernejši način za zagotovitev ustreznega uveljavljanja teh pravic.

3.7.3 Socialna podjetja so nastala v različnih nacionalnih kontekstih. EESO poziva Komisijo, naj se pri zagotavljanju podpore in sprejemanju pobud zlasti osredotoči na **razvoj socialnih podjetij v novih državah članicah**. Pomembni ukrepi vključujejo spremembe njihovih sistemov socialnega varstva, spodbujanje politike aktivnega vključevanja, pospeševanje socialnega gospodarstva/socialnih podjetij in večjo odprtost trga javnih storitev.

⁽¹⁸⁾ www.sse.org.uk in različni magistrski programi za socialne podjetnike (Università di Trento ali Università Bocconi).

⁽¹⁹⁾ www.standardsmap.org/en in www.socialenterprisemark.org.uk.

⁽²⁰⁾ http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_91E.pdf.

⁽²¹⁾ www.thesroinetwork.org; <http://iris.thegiin.org>; www.iso.org/iso/social_responsibility.

⁽²²⁾ UL L 17, 22.1.2010, str. 43.

3.7.4 EU bi morala spodbujati **socialna podjetja tudi preko svojih meja**. Model EU za socialna podjetja bi bilo treba razširjati, da bi spodbudili razvoj podobnih modelov v državah kandidatkah in tudi drugod po svetu.

V Bruslju, 26. oktobra 2011

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON
